T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/485
KARAR NO : 2022/584
KARAR TR : 31/10/2022

ÖZET:Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. A. T. S. Ş
Vekili : Av. A. Y. K
Davalı : Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : S. B. T

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, şirketlerine sigortalı olan... K.N ... plakalı aracın, seyir halindeyken yolda bulunan tümseğe ön kısmının çarpması neticesinde tampon kısmının hasar gördüğünü, yolda çukur bulunması ve uyarı levhasının bulunmaması nedeniyle meydana gelen kazada davalı idarenin kusur ve sorumluluğunun bulunduğunu, hasar bedeli olan 1.954 TL'nin sigortalı hesabına yatırıldığını, bu bedelin rücuen tahsilinin davalı taraftan talep edilmesine rağmen bu talebin reddedildiğini ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, 1.954 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Aydın 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 09/12/2020 tarihli ve E.2020/118, K.2020/181 sayılı kararı ile,** davacı aracının yol üzerindeki tümseğe çapması sonucu zararın oluştuğunu, belediyenin kamu hizmeti gören bir kuruluş olması ve dolayısı ile sınırları dahilindeki yolda gerekli bakım onarım ve levhalandırma işleminden sorumlu olduğunu ve idarenin hizmet verirken oluşan kusurlarından dolayı açılacak davalarda, görevli mahkemenin idari yargı yeri olduğunu belirterek dava dilekçesinin usulden reddine karar vermiş, taraf vekillerinin istinaf yoluna başvurması üzerine, İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesinin 15/04/2022 tarihli ve E.2022/657, K.2022/631 sayılı kararı ile, talep edilen dava konusu miktarın hüküm tarihi itibariyle istinaf sınırının altında kaldığı gerekçesiyle istinaf dilekçelerinin reddine kesin olarak karar verilmiş ve karar bu şekilde kesinleştikten sonra mahkemece 30/06/2022 tarihli ek karar ile, *"istinaf kararının davacıya 15/05/2/22 tarihinde tebliğ edildiği, tebliğden itibaren 2 haftalık süre içerisinde dosyanın görevli mahkemeye gönderilmesi yönünde talepte bulunulmaması nedeni ile HMK'nın 20. maddesi gereği davanın açılmamış sayılmasına"* kesin olarak karar verilmiştir.

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Aydın 1. İdare Mahkemesi 19/07/2022 tarihli ve E.2022/1643 sayılı kararı ile,** davanın 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 10. maddesi ile davalı idareye verilmiş görev, yetki ve sorumlulukların gereği gibi yerine getirilmemesinden bahisle açıldığı, aracın karayolu üzerinde maddi hasara uğradığı hususu dikkate alındığında, uyuşmazlığın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan dava kapsamında bulunduğu, aynı Kanun'un 110. maddesi uyarınca davanın adli yargının görevinde olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer

hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

6. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13. maddesinde de,karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü olduklarıbelirtilmiştir.

8. 2918 sayılıKanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

> *"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*
>
> *Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"*

9. 2918 sayılıKanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"*

B. Yargı Kararları

10. Anayasa Mahkemesinin 27/03/2014 tarihli ve 28954 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 31/10/2022 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, adli yargı dosyasının tetkikinde, istinaf kararı sonrası ilk derece mahkemesince dosyanın yeniden ele alındığı ve ek karar ile süresi içerisinde dosyanın görevli mahkemeye gönderilmesi yönünde talepte bulunulmaması nedeni ile 6100 sayılı Kanun'un 20. maddesi uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği görülmekteyse de, anılan maddenin adli yargı içindeki görevsizlik veya yetkisizlik kararlarına ilişkin olduğu, bir başka yargı kolunu işaret eden görevsizlik kararını ortadan kaldırmayacağı, 2577 sayılı İdari Yargılama

Usulu Kanunu'nun 9. maddesi uyarınca da süresi içerisinde idare mahkemesinde dava açıldığı bu bağlamda verilen ek kararın hukuken kabul edilemeyeceği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raporlör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava; davacı şirket sigortalısı aracın, seyir halindeyken yolda bulunan tümseğe çarpması neticesinde meydana gelen maddi hasarlı trafik kazasında, davalı idarenin sorumluluğunda olan yolda tümsek bulunması ve uyarı levhasının bulunmaması nedeniyle kusur ve sorumluluğunun bulunduğu ileri sürülerek, uğranılan maddi zararın rücuen tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

14. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

15. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, Kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariylegörevkonusundaverilmişbirkarardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

16. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Aydın 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Aydın 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/12/2020 tarihli ve E.2020/118, K.2020/181 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Aydın 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Aydın 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/12/2020 tarihli ve E.2020/118, K.2020/181 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

31/10/2022 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	Doğan AĞIRMAN	Eyüp SARICALAR	Muharrem ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş Kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 31/10/2022

ÜYE
Ahmet ARSLAN